

ՆՈՐ ԴԱՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Գ/ն 20 Փայրա

Ը. ՏԱՐԻ 23 ԲԵՍՆՈՒՆԻ ԷՎԼԷԼ

ՇԱՐԱԹ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1876

Ն. Տ. ՅՈՒՆՎԱՐ 6 ԹԻԼ 1934

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍԻ ԶԱՆՈՂ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նէոլոգոս յունական թերթը յունաց Ս. Պատրիարքին Լորտ Սալիսիայի հետ ունեցած մէկ տեսութիւնը հրատարակած էր, որով ըսած է եղեր Յունաց Ս. Պատրիարքը թէ՛ եթէ Տաճկաստանի քրիստոնեայ Ժողովրդոց մէկ մասին միայն բացառիկ արտօնութիւն չնորհուի Եւրոպոյ նպատակ դրած խաղաղութիւնը ոչ ոք կրնայ երաշխաւորել. Լորտ Սալիսիայի ալ խօսք տըւեր է եղեր ինկտտի առնուլ յունաց Պատրիարքին յայտնած խորհրդածութիւնները:

Մասին այս լուրը տալէնուքը սա ձախող դիտողութիւնը կընէ, որ իւր կոչմանը բոլորովին հակառակ լլայլէն զատ կառավարութեան հպատակագրերը ըստ սկզբան իրենց վեհապետին դէմ հանել է:

Ահաւասիկ.

Թող տեսնէ ինքզինք անսահաբար ձախակողմեան անսահման զաւարթից խմբակը թէ Յունաց Պատրիարքը ինչպէս յայտնուի իւր ազգին կը բանակցի դեռապանախորհրդին անդամաց հետ, և իւր Ժողովրդոց իրաւունքն ու շահը կը պաշտպանէ Բ. Դրան աչքին առջև մինչդեռ այդ խմբակը չուղեր որ մեր երեւոյթանութիւնն «ու Պատրիարքն ալ նոյն ընթացքը բռնեն յայտն իրաւունց և շահուց Հայ ազգին»:

Մասին իւր այս դիտողութեամբը կրկին նպատակի ծառայել կուզէ, այսինքն՝ իր մէկ

երեսովը Բ. Դրան դառնալ ու ըսել՝ ահա քու թշնամիդ ցուցիքեղ, որ է ձախակողմ անուանեալ զաւարթից խմբակը. միւս երեսովն ալ ազգին դառնալ և ըսել՝ ահա քու թշնամիդ ցուցիքեղ, որ է ձախակողմ անուանեալ զաւարթից օճակը, սա կայն խեղճը չղիտեր թէ իր այս երկու դէմքովն ալ կը խայտառակուի և երկուքին միանգամայն ինք թշնամի ըլլալը կ'հաստատէ:

Ինչ կուզէ ըսել Մասին իւր այդ դիտողութեամբը. — պարզապէս սա թէ՛ ձախակողմը չուղեր եղեր Ս. Պատրիարքին Հայոց ազգին շահն ու իրաւունքը պաշտպանել ԴԵՍՊՈՒՆԱՆՈՐՀՐԴՈՅ ԱՌՁԵԼ, ուրեմն Մասին որովհետեւ կը գտնուի ձախակողմի այս չուղէն կ'հետեւի թէ ինքը կուզէ որ Ս. Պատրիարքը ԴԵՍՊՈՒՆԱՆՈՐՀՐԴՈՅ առջեւ պաշտպանէ Հայոց ազգին շահն ու իրաւունքը, Շատ լաւ ուրեմն այն հարաւահարութեանց տեղեկագիրը որ Մասին ալ ըստորագրած է՝ թող Ս. Պատրիարքը Գողգոթեան թարգմանելով Պատրիարքական խնդրագրով մը ներկայացնէ դեռապանախորհրդին և վեղարը գլուխը ամեն քօնֆէրանսի նիստերուն արքունիաւարանն երթալով դեռապանախորհրդոյ դուռը սպասէ ինքզինք ներս կանչել տալու համար:

Ազգը դեռապանախորհրդոյ առջեւ իւր իրաւունքը պաշտպանել ըսելով զայս կը հասկնայ:

Սակայն կրնայ Ս Պատրիարքը աստանի բան մ'ընել և կըրնայ ատիկայ շահաւոր ըլլալ ազգին:

Թերեւս չգիտցողներն կարծեն թէ կըլլայ. բայց անգամ մը թող մտածեն թէ՛ Օսմանեան կառավարութիւնը ինչ բանի համար է որ հաստատապէս դէմ կը կենայ քօնֆէրանսին. — աշխարհ գիտէ թէ՛ անոր ընդդէմ մտածելը դիտաւորաբար ներքին գործոց օտար միջամտութեան վրայ է:

Արդ ինչ ըսած պիտի ըլլայ մեր Ս. Պատրիարքը իր ազգին իրաւանցը համար դեռապանախորհրդոյ դիմելով. բայց ուրիշ կէտ մեր ազգին ու մեր տերութեան մէջ մտնելով իրաւունքն իստեղը տարէք: Կընդունի՞ Բ. Դուռը զայս և ինչ կըլլայ ասանկ ձախող քաղաքականութեան մը հետեւանքը. եթէ Մասին կրնայ երաշխաւորել հետեւանքը և եթէ ազգը կըրնայ բաւական համարիլ Մասինի պէս երկու երես ունեցող մէկուն տալիք երաշխաւորութիւնը՝ վազու ընէ թեղը չկայ, թող Ս. Պատրիարքը ձանրայ ելնէ քօնֆէրանսին դուռը ափ առնելու:

Սակայն Մասին այսպէս չուղէր մեկնել ինքզինք Բ. Դրան առաջ. այլ կուզէ հասկնել Բ. Դրան թէ Ս. Պատրիարքը մեծ գործեր պիտի տեսնէր քօնֆէրանսին առջեւ ի նպատակ Բ. Դրան, բայց ձախակողմը չը թողուց:

Մեք այս տեսութեամբ ալ ըստ սկզբան ձախակողմը շատ քաղաքագէտ կը գտնենք:

Ի նպատակ օտարին դիմելը, բաւական է որ օտարին դիմելու սկզբունքը ընդունուի՝ որ մ'ալ աննպատակ կրնայ օտարին դիմել, և եթէ այսօրուան ինք.

պատառ ընդունուի՝ վաղուան աննպատակ ալ ընդունուելու է. ունի՞ ուրեմն Մասին երաշխաւորութիւն մը իր ձեռքը՝ որ տէրութիւնը ընդունած ըլլայ մեր թէ ի նպատակ և թէ անընդատ օտարին՝ դիմելու արտօնութիւնը:

Կառավարութիւն ինչ ըսել ըլլալը դիտող տղայ մը անգամ գիտէ թէ ոչ մեր տէրութիւնը այլ աշխարհիս մէջ որ և է իրութիւն չքնդունիր իր չղափարացող աշխարհի իրաւասութիւն և միջամտութիւն:

Ուստի այս տեսութեամբ ալ Մասին տէրութեան ծառայելու տեղ՝ ըստ սկզբան տէրութեան թշնամութիւն ըրած եղաւ, որ օտարին չղիտող իր հըպատակը կը յորդորէ ՊԱՇՏՈՆԱՊԷՍ օտարին դիմելու:

Բայց թէ ինչ է յունաց Պատրիարքին ըրածը. — այդ բողոք մ'է Պուրկարաց տրուելիք առանձնաշնորհութեանց դէմ. զոր պարտական էր ընել իր այն ազգին հետ ունեցած հակառակութեանը իրաւամբը, և ուրու բնաւ արժէք մը չտրուիլ տեսանք քօնֆէրանսին ըրած առաջարկութեանց շարքին մէջ, զի քօնֆէրանսը ամենէն աղէկ գիտեր այս երկու ազգաց իրարու հետ ունեցած յարաբերութեանց վիճակը և այդ բողոքին ինչ ոգիէ յառաջ եկած ըլլալը:

Նշանակել պէտք է նաեւ թէ ինչո՞ւ Պուրկարաց էքզարքը պաշտօնապէս չղիմեց քօնֆէրանսին և ինչո՞ւ առանց անոր ալ Պուրկար ազգին խնդրը խնդիր եղաւ քօնֆէրանսին մէջ:

Այս մասին երկար չենք կըր-

նար խօսիլ և ի վերջ բան կը-
սենք թէ՛ մեր Ս. Պատրիարքը
թէեւ պաշտօնագրով քօնֆե-
րանսին չդիմեց, բայց անոր ան-
դամոց ամենուն հետ ալ տե-
սակցեցաւ, որո՞ւ ինչ նշանա-
կութիւն ունենալուն վրայ մինչ-
դեռ բոլոր ազգային թերթեր
լուռ կեցան՝ Մատիս քանկոյս
յայտարարեց թէ քաղաքական
նշանակութիւն չունի այդ, մինչ-
դեռ հիմայ ալ ելեր կողմ որ
քաղաքական նշանակութիւն
տրուի ատոր:

Մատիս լաւ գիտնալու է որ
Հայոց ազգը չենք գիտեր աղէկ
կրնէ թէ գէշ, ուրիշին դործիք
չըլլար, այլ իր իրաւունքը և իր
ցաւը կը յայտնէ միշտ իւր վե-
հագետին և երկրին կառավա-
րութեանը՝ իբրեւ Սահմանադ-
րական ազգ տարուէ տարի իւր
վիճակագրեալ ցաւերը կը հրա-
տարակէ, այսպիսի կը բաւէ մեզ
մեր ներկայ դիրքին մէջ. ա-
սով աշխարհ թէեւ ուշ պիտի
ծանօթանայ մեզ, բայց պիտի
ծանօթանայ վերջապէս օրինա-
ւորութեամբ, աճապարել և
այս հաստատ ընթացքը թողուլ
մեծ վնաս է ազգին, այս համո-
շմը ունի ազգը և ձախակող-
մը որն որ ի զուր կը ջանայ Մա-
տիսը:

Պէտքն է թայմի կը հե-
ռագրէ իւր թղթակիցը թէ Պու-
խարայի էմիրին երկու տղայքը
Ռուսիոյ կայսեր ներկայացան,
ասոնց մեծ եղբայրը Սէիա Միր
Նաճին իստին բսաւ թէ իրենց
սոյն ներկայացման նպատակն է
չնորհաւորել զՆորին վեհափա-
ռութիւնը քօքանթը գրաւե-
լուն համար և թէ իրեն հետ
բերած է իր պղտի եղբայրը
Մէրմանսուր անուն՝ խնդրելու
որ Ս. Բէթրսպուրի կայսերա-
կան համալսարանն ընդունի
կրթութիւն առնելու համար:

Կայսրը իր լսածներուն վրայ
մեծ հաճութիւն զգալը յայտ-
նեց:

Կօլօս կըսէ թէ Ռուսիա չը
պիտի թողու ոչ Աւստրիոյ և ոչ
Թուրքիոյ Սերվիան գրաւել:

Տէպա կըսէ թէ Ժէնէրալ
Շանզի Ալթէրիոյ մահմետական-
ները ի նպատակ Թուրքիոյ պա-
տերազմի հրաւիրող ճանապարհ
անուն արաբական թերթին Ալ-
ժէրի մտնելն արգիլեց. եթէ
կըսէ՝ կռիւը կրօնական կերպա-

րանք առնէ՝ պահպանողական
միջոցներ ձեռք պիտի առնուին:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԵՕԶՂԱՏԷՆ ՁԱՅՆ ՄԸ

Խմբագիր Տէր,

Եօզղատի մէջ վերջին ժա-
մանակներս պատահած արկած-
ները ոչ ոք մոռցած է. համա-
տարած սով, հրդէհ, և տարա-
փոխիկ հիւանդութիւնք յաճիւն
դարձուցին ամեն ինչ:

Ազգը իր դժուրեան և օգ-
նութեան ձեռքը կարկառեց իր
տառապեալ արեւակցոյց, հաց
տուաւ սովելոց, դարման տա-
լաւ անկեղոյն, զգեցոյց մերկը
և որ մեծն է քան զամենայն
մանկան տապալայն ապահովեց.
այս ամեն արկածներու մէջ
դպրոցը կանգուն մնաց: Մեծ
փառք է այս. — Հայը սովի ա-
տեն ալ իր դպրոցը չը դոցեր:

Այս անգամ գիր եկած է
առ Սմեն. Ս. Պատրիարք Հայրն,
որուն մէջ կը տեղեկագրեն թէ
արժէտոմսերու անկման պատ-
ճառաւ դպրոցը գրեթէ խան-
դարման վիճակի մը հասած ըլ-
լալով բարձրագոյն կարգի աշա-
կերտք կիրականօրեայ վարժա-
լիսններ ընել սկսեր են. սա-
կայն այս ալ անկարելի եղած է
չարունակել, զի զուրկ են այն
գործիքներէն առանց որոց ան-
հնար է ուսնիլ:

Սրբազան Պատրիարքը այս
գիրը Ռուսումնական Խորհրդոյ
յանձնելով այն ալ Սննուէր
ընկերութեան խրկած է, բայց
ընկերութեան թանգարանէն
100էն աւելի գիրք չը կրնալով
պատրաստուիլ, զի պէտք եղած
դասական գրեանք կը պահին,
հանդանակութեան մը հարկ
տեսնուեցաւ, որոյ գանձապետ
կարգուած է Ղալաթիոյ թաղ.
Խորհրդոյ անդամներէն Մեծ.
Յովհաննէս է Էֆէնտի Քարգար-
եան: Եօզղատցին դիրք կողմէ,
ինչ պիտի ըսենք. — «պէտք չէ,
մի կարդար, մի ուսանիր, մի
դաստիարակուիր» պիտի ըսենք
ընական է որ մեր թանգարան-
ները պարպելով անոնց անհրա-
ժեշտ պէտքը լեցնել պիտի փու-
թանք:

Օ՞ն, փորձ մ'ալ ցուցնենք
որ Հայը ինչպէս սովի տեսն օգ-
նեց սովելոց, նոյնպէս և ուսման
պիտոյից համար իր դպրոցը չը
դոցեր:

Խմբագիր տէր, կը յուսանք
որ ձեր կողմանէ ալ պէտք ե-

ղած հրաւերը կը կարգաք առ-
ազգային և հանգանակութեան
տեսրակ մ'ալ կը բանաք, որոյ
հասոյթը գանձապետ Էֆէնտի
յանձնելով վաղընդփոյթ Եօզ-
ղատցիին փափաքը պատկերա-
պատճառ կըլլաք: Մնամ. .

20 դեկ. 1876 Սնն. Ընկ.
Ի Ղալաթիա Ատենադպիր
Դարեգին Մովսէսեան

ՀՆՈՒԱԳՐԱԼՈՒԻՔ

Վիէննա 29 դեկ.

Կայսերականապահութեամբ
այսօրուան դումարուած ժողո-
վոյն մէջ եթէ միայն Ռուսիոյ և
Թուրքիոյ մէջ պատերազմն
ներմիակեալ մնայ զինուորական
պատրաստութեանց չ'ձեռնար-
կել որոշուեցաւ:

Պէտքն է 29 դեկ.

Տաճկաստանի և Ռուսիոյ
մէջ պատերազմ բացուելու հա-
ւանակմանութիւնները կը շառ-
նան. ամեն կողմը զինուորական
չարժանեց մէջ է. Հօճա պէյի
դպրոցներն և ժողովարանները
հիւանդանոց փոխուած են:

Հռովմ 28 դեկտ.

Քաթոլիկ Հայոց երբեմն
Պատրիարք Հասունեանի ձեռք
վատիկանի պալատն զրկուած
է Սուրբատի Սուրբատի օրով
չնորհուած խնդրագիրները Սուլ-
թան Համիտ Բ. կայսրն ալ ըն-
դունեցաւ և թէ ժամանակը նե-
րելու ըլլայ պաշտօնապէս վա-
ւերացնելով պիտի ծանուցուի:

Տէհլի 28 դեկ.

Քաշմիր և Սէնտ Հնդկա-
Անգլիական բանակին հրամա-
տար կարգեցան:

Վիէննա 26 դեկ.

Վիէնայի և Բէշթայի քաղա-
քագլխական ակումբներուն մէջ
պատերազմն հաւանական կը
թուի և կըսեն թէ Ռուսիոյ բա-
նակը հիւանդութեան իյնալով
չպիտի կարենայ տաճիկ փոր-
ճառու և կազմ բանակին դէմ
հիմակու հիմայ պատերազմիլ
միւս կողմանէ ալ օգոց աղէկ
երթալով հաւանական կըսեայ
որ ռազմագլխական ծրագրերը
թուանայի վրայ յարգարուել
սկսի:

Գահիրէ 2 յունվ.

Երբեմն գանձային դործոց
պաշտօնեայ խմայիլ Սաուդ-
բաշա Տոնկալայի մէջ վիճա-
նեցաւ. Պրազիկոյ կայսրը և կայ-
սերուհին Ասուան հասան:

Աթէնք 3 յուն.

Երէկուան դումարուած ազ-
գային ժողովոյ մէջ՝ Բուսու-
տուրոս ճառ մը խօսելով Տաճ-

կոց և Ռուսաց մէջ պատերազ-
մին բացուելուն վրայ ալ տա-
րակոյս չունիմ բսած է:

ՆԵՐՔԻՆ

Առջի օրը Մեծ Եպարքոսը
կայսերական պալատը երթալով
վեհ. Կայսեր հետ երկար ատեն
տեսնուեցաւ, և անկէ ժամը
ուրբ կէսին Բ. Դուռը գալով
ժողովք կազմեց:

Ֆիլիպէի արտաքոյ կարգի
յանձնաժողովոյն մէջ դանուող
իլիատիս Էֆէնտիին առաջին
կարգի Մէհմետի պատուանշանին
երկրորդ աստիճանը չնորհուե-
ցաւ, նոյնպէս Ղալաթիէ Էֆ.ին:

Եռսուֆեան Տիգրան Էֆ.
արտաքոյ կարգի դատարանին
անդամ անուանեցաւ,

Գօթաքի Էֆ. Տիմանը Թէմ-
եիզի անդամ անուանեցաւ,

Թագաւոր Էֆ. Թիմարէթի
ատենին անդամ անուանեցաւ,

Շէհիւր քէօյիւ կոչուած զիւ-
ղաքազաք մի թէսարըֆու-
թեան փոխուելով Միւթէսարըֆ
Պատրանչօ բաշան եղաւ:

Պրազիկոյ կայսրը Եպարքոս
հեռագիր մը քաշելով Մեծ Ե-
պարքոսին, Տաճկաստանի մէջ
տեսած ընդունելութեանը վրայ
վեհ. Կայսեր չնորհակալութիւն
մատուցեր է:

Ռուս հաղարապետով հա-
րիւրագետ մ'ալ ի միտին Ռու-
սիայէն փախելով Սպարապե-
տութեան դուռը գնացեր եւ
Տաճկական բանակին մէջ պաշ-
տօն մը վարելու համար ազեր-
սեր են:

Լա Թիւրքի Օսմանեան դո-
ւաք վիտինէն մինչև Թուրքա ե-
ղող բերդաքաղաքաց մէջ բա-
ժանման ցուցակը կը հրատարա-
կէ, զոր և մեք պատշաճ դատե-
ցինք հոս օրինակել:

Ռուսուդ 20000, Շուսուդ
23000, Վիտին 20000, Թօտրօ-
քան 8000, Սիլիսթրէ 13000,
Թուրքա 20000, Տուպէրուցա 30,
000, Նիկոպոլի 6000, Բլոնէ 4000,
Ղապուո 6000, Թրնօվա 4000,
Չիլթօ 2300, Լօմբլանքա 3000,
Ռահօվա 2000 և վառնա 20000,
Վիտինէն մինչև Թուրքա եղած
տարածութիւնը ընդամենը 183,
500 զօրօք պաշտպանեալ է:

Շատ մը մեծամեծ անձինք
երեկ զիշերա քօուելք հրաւիր-
ուած էին, երեքշաբթի օրն ալ
Գաղլիոյ դեսպանատան մէջ

հասցիներով մը պիտի տրուի, նոյնպէս լօրտ Սպիտապարի երէկ դիշեր քսանեւորս հոգւոյ հաց-կերպով մը տուաւ Սնդդ. դեռ պանատան մէջ:

Նիքօլա մեծ դ.քսին հիւանդութեանը պատճառաւ զորոյց մը կ'ույ թէ ֆոֆման անուանի զօրավարը տեղը պիտի անցնի:

Բէթրսպուրկի գաղղիական դեպքանը Աղեքսանդր կայսեր ներկայանալով Գաղղիոյ տէրութիւնը թուրքի հետ միաձայն է քսած է:

Վիհ. Կայսրը քսանեւորս չորս նուիրեց թնդանթածիք վաշտին:

Աւստրիոյ տէրութիւնը Տաւմացիոյ, խրվածիսթանի և Թըրանի լիւնիոյ մէջ երեք բանակ կազմելու վրայ է:

Անգղիական Հնդկաստանի այլևայլ քաղաքացի մէջ ի նպաստ Օսմ. բանակին 150000 ռուբլի ժողովուած է:

Պօմերիոյ քրիստոնեայք դեռ պանատոլովոյն տեղեկագիր մը զրկելով պատերազմի ժամանակ Օսմանցւոյ 1400 գիւղ այրելը և 2500 հողի սպաննելն ու 170,000 հողւոյ ալ մտադիր դադրելու վրայ ըլլալն կը նշանակեն. ասանք հինգ տարուան տրոց չնորհում և տուններուն շինուիլը, դպրոցաց կանգնուիլը և տառնորդական տրոց բարձումը վերջապէս գաւառական առանձնաշնորհութիւն կը պահանջեն:

Անգղիոյ մէջ ի նպաստ Օսմանեան բանակին եղած նուէրները ժողովելու համար կազմուած յանձնաժողովը 120 վերմակ 4000 բաճկոն և 2000 զոյգ գուլպա գնելով Օսմանեան բանակին նշուիրեր է:

Մօրնիկ Բօսթ լրագիրը կը տէ թէ Արեւելեան խնդրոյն նշկատմամբ Անգղիոյ նպատակը ինչ որ ալ ըլլայ Տաճկաստանի հետ դեռստանական յարաբերութիւնք չպիտի վերցնէ:

Շարաթը չորս հազար հրացան զրկելու պայմանաւ Մարթինի տեսակէն երկու հարիւր հազար հրացան ապսպրուած է Ամերիկայի:

Աշխարհ թող իրարու արին լամէ, ազատ Ամերիկա ալ միշտ ստակ քաշէ:

Յունվար երկու ամսագրով թուսնուքէն հետեւեալ տեղե-

կութիւնները կ'ստանաւք:
Միւշի բաշան առջի օրը Վիտին գնաց, հետը դնացին նախ Աղիդ և Ասրմ բաշաները, յունվար վեցին պիտի վերադառնան կրտսի թէ Պէլլուս բաշա Վիտինի կառավարիչ պիտի անուանուի, Ֆաղլը բաշա ալ երկու օրէն Վառնայէն պիտի վերադառնայ և թուսնուքի հրամանատարութիւնը Թահիր բաշային ձգելով ինքը Շուսնու պիտի երթայ, դեկտեմբերի երեսունին պաթարիա մը հասաւ հոս և երեսուն և մէկին ալ չորս վաշտ զօրք եկաւ:

Թրէպիսիէն դեկտեմբեր 12 թուականով լէվըդ Հէրբլին հետեւեալ նամակը կը գրեն:

Այս շաբաթ Նիքսիչի պաշարեալքը նպարաւորելու համար շատ մը վէճեր տեղի ունեցան Նիքօլա իշխանին և Մուխթար բաշայի մէջ, Թարգման Սղարեան էֆէնտիին միջնորդութեամբը. Նիքօլա իշխանը հաճեցաւ 3000 հողւոյ համար իննսուն հազար կիլո պարէն զբրկել. կողէին Օսմանեանք 5000 հողւոյ հանել պաշարելոյ թիւը բայց պաշարմանէ առաջ մեկնողաց թիւը նկատողութեան առնուելով ասոնց քսածը ստոյգ չերեւար. բերդին պահանջողացը այս նպարէս ամենեւին մաս չտրուեցաւ:

Պէլլուսի լրագիրները Նիքիդի Ռուս զօրավարին Սերվիական բանակին Ռուս կամաւորաց հանդիսաւոր անցք մը կատարելու հրաման առած ըլլալը կը գրեն, և այս առթիւ զօրապետը Աղեքսանդր կայսեր հրամանաւ Ռուս կամաւորացիք ըսպետ կարգուիլը ծանոյց եւ անմիջապէս միւս բանակի հրամանատարաց ազդ. զրկուեցաւ և կամաւորք գունդադունդ դէպ ի Տրինա գետը սկսան չըւել զօրսպետին հրամանին ներքեւ գանուելու համար:

Գեկտեմ. 27 թուով հինգ հարիւրի չափ Ռուս ձիաւորք տուպայներով Գունա անցան և Սերվիոյ սահմանադրուիլը մօտն Սերվիացիք Ալտիզարտ շոգենաւին վրայ հրացան պարպելին. լէմպերկի լրագրոյն գրածին համեմատ թէեւ դեկտեմբերի քսանքինին Ռուսք որոշած էին Բրուկ դետը անցնիլ, բայց Նիքօլա Մեծ դ.քսին հիւանդութեանը պատճառաւ չկրցան անցնիլ:

Հերակլէս անուն Ռուս շոգենաւը առջի օրը նաւահան գիտտ հասաւ, և իկնաթիէվի հրամանատարութեան ներքեւ դրուեցաւ:

Տիրան Յովհաննէս անուամբ Խոսկիւտարցի Հոյ սեղանաւոր մը շաբաթէ մ'ի վեր անյայտացած էր, ի զուր միտուած էին զինքը իւր ընտանիքը. երէկ առաւօտ Ֆէնտըղլի ծովեղերքը դիակը տեսնուեցաւ և խղթրուած ըլլալը հաստատուեցաւ:

Ի պահանջել հարկին Ռուսիոյ զօրաց Դանուբի եղերաց վրայ ձմեռելուն համար Ռուսմանիոյ տէրութեան վրաններ զրկել Ռուսիոյ կողմէն առաջարկուեցաւ:

Հինգշաբթի օրը դեսպանաժողովը հինգերորդ անգամ դուարեցաւ. Սաֆիլէթ բաշա Բ. Դունէն ընդունած առաջարկութիւնք կարգաց, որք ինչպէս երեքշաբթի օրը քսած էինք ամենեւին որոշուած չէին, այս անգամ եւս անվճիռ մնացին. յետոյ դեսպանք պաշտօնական դեսպանախորհրդէ առաջ պատրաստած ծրագրոյն զբաղեցան և չորս խնդրոց վրայ մասնաւորապէս վիճաբանեցան: Մէյ մը ոստիկանութեան, երկրորդքնիլ յանձնաժողովոյն երրորդ Օսմանեան բանակի զօրավարներուն և չորրորդ օտար տէրութեանց և Բ. Դրան մէջ կուսակալները անուանելու համաձայնութեան վրայ. այս չորս խնդիրքս անհնգատ վիճաբանութեանց նիւթ եղան, բայց առանց որոշման ժողովքը վերջացաւ, երկուշաբթի օր վեցերորդ անգամ գումարուելու պայմանաւ: Հասարակութիւնը դեսպանախորհրդոյ ընթացքը իրաւամբ գանդաղ կանուանէ. քստ մեղ Բ. Դրան պաշտօնէից և դեսպանաց մէջ կատարուած մասնաւոր խօսակցութեամբ աւելի շուտ առաջ պիտի երթայ դործը քան թէ պաշտօնապէս դեսպանախորհրդը կազմելով:

Գրած է Գ. Օրեան

Այսօր Աւստրիոյ դեսպան Ջիլի կոմը կայսերական պալատը պիտի երթայ Օդոստ, կայսեր ներկայանալու:

Բարիզի դեսպան Սառըգ բաշա մասնաւոր պաշտօնով Կ. Պօլիս կըսպասուի:

Հեռագիրը կիմացնէ թէ Օտեան էֆէնտի լծարա հասեր է:

Սահմանադրութեան խոստացած կանոնները խմբագրելու համար կազմուած մասնաժողովներն իրենց պաշտօնն ամենայն վիճով աւարտելու վրայ են. Բսել է Տպագրական օրէնքը քիչ օրէն պիտի ունենանք:

Հանգուցեալ տեղապահ Արիստակէս սրբազանին քոյրը՝ որ Շահ. Նուպար վարժարանը կըրթուած երկու մանչ և երկու աղջիկ զաւակ ունի եղէր՝ ազգին տունէն չուզելով ելլել, որն որ Տեղապահ սրբազանին տրուած էր բնակելու՝ մահմետական կրօնքն ընդունելու է դացեր Բ. Դուռը բողոքականաց քաթօլիկաց և լատինաց դիմելով անյոյս ելլելէն յետոյ:

Այս կինը որ 50 տարեկան կայ կըսեն՝ իր չորս զաւակներն ալ հետը տարեր է, սակայն Բ. Դուռը անոր կրօնափոխութիւնը չընդունելով պահեր է Մէքթուպճի էֆէնտիին տունը Պատրիարքարանի համոզողական ջանից արդեանցը սպասելով:

ԱՐԱՄԵԱՆ
ՏԱՐԵՆԻՇ
1877
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Ի ԳՐԱՏԱՆ ՓԱՐԻՋՈՒ
Կ. ՊՕԼԻՍ
Ձագմագրիլար, Ակոբեան խան, Թիւ 13
Գ.Ի.Ն. ՄԷԿԷԼԵԳԵՆՈՑ Թ.Ղ.ԹԱԳՐՄ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻԻՆՔ
Օրացոյց և Տօնք այլ և այլ ազգաց. — Նոր ցանկ նշանաւոր անձից և դիւտոց. — Վիճակագիր թուրքիոյ և հպատակ իշխանութեանց. — Ընդհանուր տեղեկութիւնք ի վերայ ներքին և արտաքին հեռագրութեանց, թղթատարութեանց, եւրոպական նամակատանց, պայմանաց և գնոց. — Վիճակագիր ամենայ տեղեկութեանց. — Ժամանակագրութիւն քաղաքական. — Երթեւեկք ընդհանուր շոգենաւուց. — Այլ և այլ տեղեկութիւնք:

Կը ծախուի նաև ի Պօլիս. — Ի Գրատան Պաղտատար աղայի Սըրապեան. Մէքճան թիւ 33. Եւ ամեն գրավաճառաց քով:

Ի Ղալաթիա. — Ի Թղթալաճառանոցի Յ. Արշակ էֆէնտի. Մահմուտիէ ճատտէսի թիւ 15.

Նուէրի համար. — Մետաքսեայ և թաւեայ փառակազմ, և այլ և այլ տեսակ ոսկեղծօններ զանազան գներով:

ՏՕՔԹԵՕՌԻ ԶԵՆԱՆ

Մասնաւոր դարմանիչ Սբե- սիայիւթ Գաղիական ակտի և նոյն կամ որ և է պատճառաւ ծագում առած ամբողջ ծրնըն- դական գործարաններու վերա- բերեալ հիւանդութեանց :

Ինչպէս ծանուցինք, Տօք- թէօն ճէլային թէ իւր աշակեր- տութեան ժամանակ և թէ վը- կայեալ բժիշկ անուանուելէն վերջը մասնաւոր ուսումն քրած բլլալը թէ Գաղիական և թէ ուրիշ որ և է տեսակ ծննդա- կան գործարաններու վերա- բերեալ հիւանդութեանց ճիւ- դերուն մէջ, և որուն այս մա- սին ունեցած ճարտարութիւնը շատերուն ծանօթ բլլալն զիտ- նալով, կը ծանուցանենք Սբ- գոյ Հասարակութեան, որ ա- մեն կիրակի, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերն ժամը 6էն մինչև 10ը հիւանդ- ներ պիտի ընդունի իւր բժնա- կարանը որ է Բերայ թարա- պաշի ճատտէսի թիւ 117 և ա- մեն երկուշաբթի, չորեքշաբ- թի և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն մինչև 9ը Պահճէգարու Համի- տիյէ թիւ 147էն դէմի կարգը իւր գարուրու Սինապեան Վի- ջէն Եփինտիի գեղարանը թիւ 32:

Փետր. 13

ԳԵՐԱԿԱՆ

130 պատկեր, 48 երեսէ բաղկացեալ ընտիր թղթով և կաղնեալ. կեդրոնատեղին է Զարդարեան գործարան Կ. Պօ- լիս Սուլթան Համամ թիւ 14 կը գտնուի նաև ամեն գրավա- ճառաց քով: Գին 40 վարայ:

Գպրոցաց համար հարկւրին 10 զեղջ:

Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ Տօքթօր Գաբրիէլ Եփէն- տի Նահապետեան, այսուհետեւ ամեն չորեքշաբթի օրերը ժամը 6էն 8 Սամաթիա իմրահօրը թօ- դաթիւն Պ. Գաբրիէլի գեղա- րանը, և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն 8 դարձեալ Սամաթիա Մ. Ճիւլանաքիին գեղարանը, նաև Հիւանդանոց իրեն դիմող ազ- քատ հիւանդաց ըստ առաջնոյն ձրի նայելու պատրաստ բլլալը կը ծանուցանէ արգոյ հաւարա- կութեան:

Ի Լ Ա Ն

ՄԻՀՐԱՆ ԱՌԻԿԱՆ

Եաղճը խանքնտա իւսթ գաթ- տա 21 նիւմէրօլու օտատա հաֆ-

թատա հէր կիւն Էօյլէնտէն սօն- րա թալիպ օլաշարա իրան լէ- տաֆէթ պէյանը թիւ 94 Պ. Նիքօլաքիի գեղարանը:

ՏՕՔԹԵՕՐ ՄԱՐԲԵՐ

Վիէննա մէքթէպլէրինտէ օն պէշ սէնէ մուգատտէմ տիբլումա ալմըշ վէ պիր չօդ Էվրոպա խա- թախանէլէրտէ բրօվա իթմիշ օ- լան տօքթօր Մարքեր՝ պուտէ- ֆա Պէշիքթաշտա Բաշա մա- հալլէսինտէ Բոււմ քիլիսէսի գար- չքսնտա 4 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ հէր կիւն սաաթ 3-3է բաղարտան մաատա ֆա- գիլ խաաթալարա մէճճանէն պա- գաճագ տըր:

Բաղար իրթէսի, չարշամպա վէ ճոււմա կիւնլէրի սաաթ 7- 9ա գատար թադսիմտէ Պաթիլ- վիզ Էճգալսանէսինտէ, վէ սալը վէ բէրշէմիզ վէ ճոււմա իր- Թէսի կիւնլէրի Գալաթաաա վօյվոտա սօգաղքնտա Բօլօնէլ Էճգալսանէսինտէ սաաթ 7-9ա գատար պուլունուպ հէր նէվի խաաթալարա պաղաճագ տըր:

Պունտան մաատա վադթթ- լարտա պալէատէ վիքր օլունան խանէսինտէ պուլունուր:

Միւմնյիլէյս տօքթօր, ճէ- րահլըգ վէ Եպէլիք վէ լահիմ իւֆիւնէթի, գանլը վէ գուրու պատուր, սըթմա, կէօյիւս, տէ- րի խաաթալըղը, ֆրէնկի վէ օն- տան գալմա դուլագ, պուրուն կէօզ վէ լահիմ վէ եէլլէրի նէ գատար Էսկի օլսա բէհրիլսիլ ազ վադթթ գալլէնտա տէֆ ի- տէճէք, վէ պէլսուդլուգ Էէնի վէ Էսկի քէնտի ալէաթքնտա օն տէֆատա տէֆ խաէճէյիլի ի- լան իլլէր:

Գեկտ. 9

ՏՕՔԹԵՕՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Վկայեալ բժիշկն որ մասնա- ւոր հմտութիւն ունի կուրծքի և թոքային ակտերու, աշացա- լի, խոյրի (սըրաճա) և գաղիա- կան ակտի. նաև կատարեալ վիրաբոյժ ամեն ճիւղերու մէջ:

Կը ծանուցանէ արգոյ հա- սարակութեան որ ամեն հինգ- շաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 4էն մինչև 9 հիւանդներն ընդու- նելու պատրաստ պիտի ըլլայ թօք- գաբուի Էպէ վոզոցը թիւ 2 տանը մէջ:

Իսկ երկուշաբթի օրերը ժա- մը 3էն մինչև 9 իրեն դիմող աղքատիկ հիւանդները ձրիա- պէս պիտի նայի, միւնոյն թա-

ղին մէջ Էսկի սալը բաղար ճառ- տէսի թիւ 94 Պ. Նիքօլաքիի գեղարանը:

Գեկտ. 22

ՕՍՍԻԱՆՈՒ

ՍԿՈՎՏԻՍՅՈՒ ՔԵՐԹՈՂԻՆ

Գ. ԴԱՐՈՒՆ

Գ Ե Ր Թ Ո Ւ Մ Ժ

Թ Դ Գ Դ Դ Դ

Պ. Յ. ԱՏՐՈՒՆԻ

Սոյն հեղինակին քերթուա- ծոց արժէքը որ մինչև Համբուրի հաւտար կը համարին բաղըմք յեւրոպացի գրողիտաց, այժմ հայերէն աշխարհարաւ լեզուի թարգմանուած ու ապագորուած է, իրաւամբ կարծէ որ գեներա- ամեն հայ բանասիրաց գրատան մէջ, կը վաճառի Մէրճան չարըք գրաւաճառ Սրապեան Պալտա- սար աղայի և ուրիշ գրավա- ճառաց քով:

Գին 3 զշ

Յառաջագէմ աշակերտաց համար կաղանդի նուէր տալու ալ շատ յարմար է:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷՆԱՆ

ՄԱՐԻՕՆ ՏՐԼՈՐՄԻ

ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆ ՔԼ

Կամ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆՔ

Հեղինակ

ԷՕԺԷՆ ՏԼ ՄԵՐԳՈՒՐ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլին- կիրէր ճատտէսի թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը գին 2 ֆրանք:

Ամբողջ գործը 2 հատորէ պիտի բաղկանայ:

ԲԱՐԻՁՆ ՅԱՄԵՆԻԿԱՆ

ԳՈՐԾ Է. ԼԱՊՈՒԼԻՅԻ

Այս եղական գործին երկ- րորդ և վերջին հատորն ալ իդ- միրի Տէտէեան տպարանէն հա- սած բլլալով, կը գտնուի Եէնի ճամի վոզոց, Զիլինկիրէր ճառ- տէսի, թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղ- մաճեան գրատունը:

Գին 2 ֆրանք:

Պ. ՏԼ ԳԱՄՈՐ

Թարգմանաց Գ. Զիլինկիրեան

Հրապարակւի Տէպէեան

Կ թ ծ ա խ ու ի Ս Ղ. և Ե ա ղ -

մաճեան գրատունը,

Գին 1 ֆրանք 30 սանդիւմ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒՄԾ

Փարիզի բժշկական ակադե- միային ծրագրին համեմատ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԾ

Երկրորդական և վարժապե- տական դպրոցներու մէջ.

Հեղինակ

ՆԵՔՏԱՐ ԺՈՐԺ

Բժիշկ և վարժապետ բնական գիտութեանց, անգամ այլևայլ գիտական ընկերութեանց, և ըն.

Թ Դ Գ Դ Դ

Ս. ԷԹՄԷԻՔՆԱՆ

192 միլիակ ութամիլ երես- ներէ բաղկացեալ հասառօտ բայց ամիրոյի գիրք մ'է այս, որ ամեն կարգի և հասակի մար- դոց ալ հասկանալի է իւր պար- զութեամբ և յոտակութեամբ: Կը վաճառի ամեն գրավա- ճառաց քով, զինն է մէկ քա- ուորդ Մէճեմիլյէ:

Գպրոցներու համար հարկու- րին տաան զեղջ կըլլայ:

ՆՈՐ ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն լեզուէ գործածուած գրեանք կը գտնուի ու կը վա- ճառուին Ուղուն Զարըք Բիլիտ խանի կարգը թիւ 360 խանութը: Գնուաները ժամը 4 1/2 էն 6 և 8 1/2 էն 11 կըլլան:

ՊԱՄԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆ

Բիգա-իադու խան Բիս 1

Վիմագրատունս պատրաստ է ամեն տեսակ այցատոմս, հասցէ և վաճառականականու հաշուա- կան խորագրեր խիստ յարգա- րուն ընտիր և փայլուն ձեւով շինելու դիւրագին եղանակաւ:

Վիմագրատունս կը խոստա- նայ իրենդիմող յաճախորդները կարելի է զածին չափ գոհ ընել. և արդէն վիմագրատան տնօրէ- նը ճանչցողները, բաւական է որ արուեստական ճաշակի տէր ըլ- լան կը վկայեն թէ ազնիւն ու գեղեցիկ կատարելապէս կըը- նան գտնել:

Ուղողը ազատ է անձամբ վի- մագրատունս դիմել և ինքնին ստուգել ու համոզուելու այս ամէնուն ճշմարտութեանը:

ԽՄԲԱԳՐՈՒՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻՆԱՏՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԽՈՃԱՍՍՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՈՃԱՍՍՐԵԱՆ Եւստաֆեան խան վերի յարկ թիւ 7